

SLOVENE

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . " 2.—20
za Nemčijo ololetno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemajo mesečno . . . 1.70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo ololetno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

Ilustrati:

Enostolpna petivrstica (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . " 15 "
za trikrat . . . " 13 "
za večkrat primeren popust.

Povprečna oznaka, zabavne, osmerne itd.:
enostolpna petivrstica po 2 v.

Poslano:

enostolpna petivrstica po 40 v.
Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Francoska vzhodna utrjena črta predrta.

K poročilu nemškega velikega glavnega stana o padcu važnega forta Camp des Romains pri St. Mihielu pristavlja berlinski »Lokalanzeiger«, da so po zavzetju tega forta prve čete armade bavarskega prestolonaslednika pričele prodirati za hrbet francoske bojne črte. Iz tega se vidi, kako velikega strateškega pomena je prehod čez reko Maas.

O zapiralni utrjeni črti Verdun-Toul piše neki vojaški strokovnjak, da je najvažnejši del cele utrjene črte ob francoski severovzhodni meji. Sem vodijo vse glavne prometne zveze od vzhoda proti zahodu, s katerimi pridobi nemško prodiranje najkrajšo pot v dolino gornje Marne in s tem glavno operacijsko črto proti Parizu.

Črta Verdun-Toul obstoji iz sledečih utrd (od severa proti jugu): Genicourt, Troyon, Camp des Romains, Lionville, Gironville in na drugi črti iz starejših utrd Paroches in Jouysie. Te utrdbe so tako postavljene, da obvladajo vsak prehod čez reko Maas. Vsaka utrdba šteje 500 do 1000 mož posadke in 30 ali več težkih topov. Forti so zelo močni, obdani od 10—12 metrov širokih in 7—8 metrov globokih jarkov, okoli katerih vodi 50 m širok pas, ves preprežen z žičnimi ograjami.

Najvažnejša utrdba je Camp des Romains pri St. Mihielu, katero so Nemci zavzeli. Mestece St. Mihiel leži na obeh bregovih reke Maas, utrdba pa neposredno južno na desnem bregu, okoli 30 km daleč od Verduna. En člen železne verige, ki zapira dolino reke Maas proti vzhodu, je s tem izpahnen. Neposredne posledice tega nemškega uspeha so: 1. je pretrgana utrdbena veriga; 2. je dosežen prost prehod čez reko Maas na tej točki; 3. je dana možnost napasti najbližjo utrdbo Paroches tudi z levega brega Maase in 4. so Nemci zavzeli višine na levem bregu reke Maas. Dejstvo, da je armada bavarskega prestolonaslednika dobila prost prehod čez reko Maas in da prodira sedaj za hrbet francoski bojni črti, je velikanskega pomena za nadaljni razvoj dolgotrajnih bojov na skoro 300 km dolgi črti med nemškimi in francoskimi armadami. Ta nemški uspeh bo vsekakor pospešil odločitev te bitke v korist nemškega orožja.

Berolin, 27. septembra. (Kor. urad.) Veliki glavni stan poroča z dne 26. t. m.

zvečer: Sovražnik je z uporabo železnice napravil obsežen sunek na skrajno desno krilo nemške armade. Francosko divizijo, ki je prodirala pri Bapaume (mestu, ki leži severozahodno od St. Quentin in jugozahodno od Cambrai), so slabše nemške sile vrgle nazaj. Tudi drugod so Nemci prisilili Francoze, da so ustavili napade. V središču bojne črte naši napadi na posameznih krajih napredujejo. Napadeni zapiralni fort južno od Verduna so ustavili ogenj. Naša artilerija je sedaj v boju s silami, katere je sovražnik postavil na zahodnem bregu reke Maas.

Na ostalih bojiščih je položaj neizpremenjen.

Berolin, 28. septembra. (Kor. urad.) Veliki glavni stan poroča z dne 27. septembra zvečer: Položaj na raznih bojiščih je danes ostal neizpremenjen.

POINCARÉ, VIVIANI IN BRIAND V LONDONU?

Berolin, 26. septembra. Neka berlinska agentura razširja doslej nepotrjeno vest, da so se Poincaré, Viviani in Briand podali 20. septembra v London k posvetovanju z angleškimi državniki.

ZEPPELIN PRELETET VSO ZAHODNO FLANDRIJO.

Amsterdam, 27. septembra. »Telegraaf« poroča iz Antwerpna: Zeppelinov zrakoplov, ki se je pojavil nad pristaniščem Ostende, je preletel vso zahodno flandersko provinco. Videli so ga leteti skoro nad vsemi mesti zahodne Flandrije.

IZVOZ ŽEN, STARČKOV IN OTROK IZ PARIZA.

Rim, 27. septembra. Pariz pričakuje, da ga bodo Nemci oblegali. Predsednik mestnega sveta je izdal oklic na prebivalstvo, v katerem poziva, naj vsi, ki so neposobni za orožje, zapuste mesto. Do 25. septembra (torej se je že zgodilo) morajo Pariz zapustiti vse žene, starčki in otroci in vsaka družina sme vzeti s seboj le toliko prtljage, kolikor jo morejo sami nesti, ker so vlaki že itak prenapolnjeni.

PROTI NAMERAVANEMU ZASEDANJU FRANCOSKE ZBORNICE.

Genf, 28. septembra. Kakor znano, se pripravlja v Bordeauxu zasedanje fran-

coskih zbornic. »Libre Parole« o tem piše: Zdi se nam, da se je v Franciji nekaj izpremenilo in da je za izpremenjen položaj novo zastopstvo v parlamentu potrebno. Javno mnenje zato obžaluje priprave za sejo parlamenta.

BOGATA FRANCIJA V DENARNIH ZADREGAH.

Bordeaux. (Kor. urad.) Ministri so Poincaréju predložili v podpis odlok, katera mesta smejo izdajati mestne bone, ker so vsled vojske njih finance popolnoma v neredu. Država je namreč sebi pridržala vsled vojske ves denar. — Kako da je že vojska bogata Francijo oskodovala, kaže najbolj tudi dejstvo, da niti najmočnejša francoska banka »Credit Lyonnais« niti delničarjem dividend, ki jim gredo, ne more izplačati.

SIJAJEN USPEH NEMŠKEGA VOJNEGA POSOJILA.

Za vojno posojilo se je podhitalo 70 milijonov mark več, kolikor se je potrebovalo. Prijavljenja so se namreč pravočasno odposlala, a so v Berlinu za vzravnavo prepozno došla.

PESIMIZEM FRANCOSKIH LISTOV.

Rotterdam, 27. sept. Sem došli francoski listi so polni pesimizma o izidu sedanje bitke. Boje se, da se ne bi Nemcem posrečilo predreti francosko bojno črto, vsled česar bi bila francoska vzhodna armada odrezana. Posebno jih je pretresla vest, da strašni 42 cm topovi že grome pred Verdunom.

PARIŠKE UMETNINE NA VARNEM.

Pariz. (čez Rim), 27. septembra. Umetnine v Louvre so na varnem. Vsa okna so zazidana. Znano sliko Mono Liso so spravili v Touluse. Enake odredbe so se izvršile v vseh ostalih pariških muzejih.

KATEDRALA V REIMSU.

Kodanj, 28. septembra. List »Daily Chronicle« je dobil iz Reimsa brzovjavo, po kateri je zunanji del katedrale s tremi vrati skoro nepoškodovan, enako tudi oba stolpa in roža na oknu nad glavnim vhodom. Tudi zadnja stran cerkve ni občutno poškodovana. Ogenj, ki je nastal v notranjosti cerkve, ni dosegel strehe nad glavno ladjo. Tam, kjer so plameni dosegli streho, poprave ne bodo težavne.

ZOPETNO OBSTRELJEVANJE REIMS?

Čez Genf se zopet poroča, da je bila v Reimsu obstreljevana stolnica.

NEMCI PRED ANTWERPNOM.
Koln, 28. sept. »Kölnische Volkszeitung« poroča, da leže nemški oblegovalni topovi pred Antwerpnom.

NEMŠKI ZRAKOPLOVI NAD ANTWERPNOM

London, 28. sept. (Kor. urad čez Berolin). »Reuter« poroča, 26. t. m. iz Antwerpna: Danes je poletel neki nemški zrakoplov nad Düffelnom, ki leži blizu Antwerpna. Nemci so vrgli dve bombi, ki sta pa v vodo padli. Popoldne je poletel nad Antwerpen nek nemški aeroplan tistega tipa, ki ga Nemci nazivajo Taube (golob). Iz utrdb so otvorili nanj živahen ogenj. Aeroplan se je zato moral visoko dvigniti in ni mogel poizvedovati, kakšne da so belgijske postojanke.

NEMŠKA ZASEBNA LAST V ANTWERPNU OGROŽENA.

Rotterdam, 28. septembra. Nasproti prejšnjim poročilom, da je belgijska vlada radi metanja bomb iz Zeppelinovcev sklenila, da proda v korist belgijskemu Rdečemu križu zasebno last nemške in avstrijske kolonije v Antwerpnu, se izjavlja, da so v hišah pobeglih Nemcev in Avstrijcev rekvirirali le živila in zdravila; vse ostale premoženje se je pa sodno zabeležilo in bodo tiste, ki bi se ga dotaknili, kaznovali vojna sodišča.

BRUSELSKI ŽUPAN IZPUŠČEN.

Koln, 28. septembra. »Kölnische Volkszeitung« poroča: Bruseljski župan, katerega so nemške oblasti aretirale radi izživalnega obnašanja, je zopet izpuščen.

ZOPET VLAK Z RANJENCI SE PREKUCNIL V SEINO.

Iz Lyona se poroča, da se je prekucnil v Seino vlak s 16 vozovi, v katerih so vozili ranjence. — Znano je, da se je pred dvema tednoma že prekucnil tudi en vlak z ranjenci v reko Marne.

KEPENIŠKI »STOTNIK« KOT PROSTOVOLJEC V NEMŠKI ARMADI.

Berolin, 26. sept. Znani kepeniški »stotnik« je začutil v svojem srcu zopet bojnega duha, ki ga je bil svoj čas

LISTEK.

F. S. Šegula.

Knezoškoof dr. Mihael Napotnik.

K petindvajsetletnici škofovanja.

Sodobni životopisni poskus.
(Dalje.)

5. Knez in škof.

Lahko je izurjenemu slikarju z barvo in čopičem narediti podobo živčene osebe; mnogo težavnejše je za pisatelja, sliko življenja socialno visoko stoječe osebe z besedami prav zadeti in izročiti potomstvu. Slikar presoja le poteze obraza, senčne in svetle strani ter lego zgib in barvo obleke; pisatelju ni treba poznati osebe, pač pa njena dela, izgovorjena, spisana in storjena, mora zasledovati teh del nagibe in cilje, mora poznati na njih delež značaja, uvaževati tudi vpliv zunanjega sveta, ovire in uteži, ter tako gledati, če se mu posreči ustvariti pravo živo sliko. Oba — slikar in pisatelj — se morata držati resnice in zdržati hvalisanja, licemerstva. Da niti ne govorim tu o hvalopiscih preteklih dni, imamo namreč celo dokaj slikarskih in kiparskih umotvorov, ki so bili prvotno le »dobrikanja« živčim osebam davnih

časov. — Govorniku se še »hvalospev« najprej odpusti, pisatelju najslje!

Za časov Slomškovi je cvetelo pri nas življenjepisno slovstvo, Franc Kosar je ustvaril zlasti mojstrsko delo s knjigo »Anton Martin Slomšek«, potem smo pa postali (z izjemami!) preveč površni, šablona, preveč učenosti in premalo srca!

Zroč na razne slike in knjige cerkvenega kneza dr. Mihaela Napotnika, zdi se mi, da berem iz njih soglasje njegovega mišljenja in dela, žitja in bitja.

Vsem nam je znana njegova verska navdušenost, le po nji ga moremo razumovati. Dal si je sicer kot geslo napisati na svoj knežji grb: »Quis ut Deus! fortitudo mea!« pa še lepše se zrcali njegova verska gorečnost v besedah, ki jih je dal ob obratu stoletja vklesati v zlatimi črkami v marmornate plošče in je vzdati po vseh farnih cerkvah:

»1900. CHRISTUS DEUS - HOMO, VIVAT, REGNAT, IMPERAT. 1901.«

Da bi bil Kristus povsod v veljavi — to je pravi zadržaj njegovega življenja — to razlaga njegove še vedno nezmanjšane pridigarne gorečnosti. Za

poslednjo navajam kot izkaz knjigo »Die Basilika«. Tako delo se enemu pisatelju v življenju le enkrat posreči!

In njegova plamteča ljubezen do cesarja! Mar li so vzrok mnoge milosti in dobrote, ki jih je prejel od vladarja? Drugi so jih tudi! In hvaležnost je pač samoumevna; ni torej nje prvi vzrok, ampak to je tisti častitljivi avstrijski zvestega vojaškega srca čut, v katerem zaiskrijo oči starega veterana, ki ugleda ljubljene cesarja, in se ne utrnejo, dokler njim ne zgine iz vida!

Knezoškoof dr. Mihael Napotnik je sloveč cerkveni pisatelj. Piše klasično latinščino, slovensko in nemško. Manjka doslej še vsak pregled čez naravnost ogromno gradivo. Naj postavim torej semkaj le nekaj statistike. Zadnja številka v Gradcu izhajajočega »Litterarischer Anzeiger« razvrščuje nemške spise, 1. v manjše knjige in brošure, je jih 28, 2. zborniki so 3; skupno 3318 strani velike osmerke. Slovenskih knjig in brošur sem segnal 25 s 3153 tiskanimi stranmi, ne glede še na mnoge spise in razprave po cerkvenih listih in revijah.

Velepomembni so zlasti tudi cerkveni zbori (sinode) za lavantinsko škofijo. Že pri prvi leta 1883. je bil profesor dr. Mihael Napotnik zapisni-

kar (Notarius), sledeče je pa že sam skliceval in jim predsedoval: drugo leto 1896, tretje leto 1900, četrto leto 1903, peto leto 1906, in šesto leto 1911. — Pa čemu ta zborovanja? Saj obstoje že starodavni splošno veljavni predpisi za versko in cerkveno življenje! Res! A te ravno je treba za vse slučaje uveljaviti; povrh je še v vsaki škofiji dokaj socialnih, narodnih, naučnih, pravnih in upravnih razmer, ki jih uredi škofijske sinode. Zdaj je dr. Napotnikova vladikovina podobna lepo urejeni hiši, kjer je vse na svojem mestu, je vzorno urejeno gospodarstvo, mirno se naprej razvijajoče, kjer gospodar po petindvajsetletnem delu zre na sadove svojih trudov. Dal Bog: še mnoga leta!

Visoke časti so minljive, a niso le svitla pena, če dajo priložnost k delu. Izvršeno delo pa je neminljivo, ker je včlanjeno v stvarstvo božje, in nikdo ga ne more storiti nestorjenega. Strojeno delo je spomenik — aere perennius — večni!

Po znanem angleškem pregovoru »last not least«, to je »zadnje ne najmanj« naj še omenim: politično in narodno naziranje knezoškofa dr. Mihaela Napotnika. V politiki javno ni nikdar nastopil. Ni mu dano, pravi sam. »De acerbis tractans« v

dovedel do napada na javno blagajno v Köpenicku, vled česar je postal — nesmrtno slaven. Toda vojaške oblasti mu niso hotele priznati stotniškega statusu, ki si ga je takrat sam podelil, marveč so videle, ko se je oglašil za prostovoljno službo, v njem le navadnega čevljarja ter so ga poslale v vojaško čevljarnico v Erfurtu, kjer sedaj mirno in zadovoljno deluje.

× × ×

FRANCOZI SE PRIPRAVLJAJO ZA VOJSKO POZIMI.

Berolin, 28. septembra. (Kor. urad.) »Vossische Zeitung« iz Kodanja: »Politiken« poroča iz Pariza, da se dela noč in dan, ker se pripravljajo Francozi za vojsko pozimi. Ženske v Parizu se vsak dan strožje nadzorujejo.

× × ×

NEUPRAVIČENI NAPADI NA KATOLIŠKO DUHOVŠČINO.

Köln, 28. sept. (Kor. urad.) »Kölnische Volkszeitung« poroča: Cenzurnim oblastem se je z uradne strani ukazalo: Zadnje čase je objavljalo časopisje ponovno nepotrjene govorice, da bi se bili katoliški duhovniki udeleževali grozodejstev v Belgiji. Poročila so nekateri listi na sovražni način proti katoliški duhovščini tolmačili. Korist notranje edinosti nemškega ljudstva med vojsko zahteva, da se proti razširjanju takih poročil, ki žalijo velik del prebivalstva, odločno nastopi.

× × ×

ANGLEŽI DOZDAJ 1100 ČASTNIKOV IZGUBILI.

Berolin, 28. sept. (Kor. urad.) »Times« poroča na podlagi uradnih seznamov o izgubah, da so izgubili Angleži dozdej v bojih na Francoskem

okroglo 1100 častnikov, ki so bili ubiti, ranjeni ali pa ujeti. Bojev se je 3000 angleških častnikov udeleževalo. Padel je med drugimi tudi poveljnik artiljerijske brigade, general Findlay.

PROTI ANGLEŠKI BREZVESTNOSTI.

Berolin, 28. sept. (Kor. urad.) Wolf urad objavlja vsebino članka »Atentat« v »Neue Zürcher Nachrichten«, ki oistro napada Angleže, ker vodijo Angleži rumene, rjave in črne tolpe kot svoje zaveznike proti belcem. Tu ne gre več za nemške, marveč za evropske koristi in za prestiž belega plemena. Anglež se niti poleg nebelca ne vsede. Japoncem so žrtvovali prvenstvo v Vzhodni Aziji in so odprli rumeni nevarnosti vrata v Evropo.

× × ×

PROTINEMŠKE DEMONSTRACIJE V SAIGONU.

Amsterdam, 28. sept. (Kor. urad.) »Straits Budget« poroča, da so bile 7. t. m. v Saigonu velike demonstracije pred nemškim konzulatom. Demonstranti so nemško zastavo odstranili in klicali: Smrt nemškemu narodu! Poslopje, ki je bilo že zapuščeno, niso poškodovali. Demonstranti so se podali nato v nemški klub, kjer so vse razbili. Razbili so tudi vse v skladišču trdke Speidl & Comp. Policijo in orožništvo so demonstracije popolnoma presenile. (Saigon je veliko mesto blizu jugovzhodne obali Zlatih Indij.)

× × ×

ANGLEŠKI ZRAKOPLOVI NA POTU NA BOJIŠČE.

Rotterdam, 27. septembra. Dva angleška zrakoplova sta preletela kanal in nadaljevala svojo pot v smeri proti angleškemu glavnemu stanu na Francoskem.

Nazaj zginjajoče se mase so zadele na tren; oskrbovalne kolone in municijski transporti, živina in pehotni oddelki, baterije in škadroni — vse to se je zapletlo v klopčič. V tej nevarni, begu podobni situaciji dr. Bardolff ni izgubil glave. S svojimi častniki je delal noč in dan za ureditev skupaj zmotanih mas, povsodi osebno zraven, povsodi krepko posegajoč v delo. Težko podjetje je po neizmernem trudu uspelo; dva dni na to ni stala samo njegova brigada, marveč cela divizija popolnoma pripravljena za boj ter je po zaslugi hladnokrvnega dela dr. Bardolffa krepko posegla v odločilne boje in bistveno pripomogla k zmagi pri Komarovu.

Generalmajor Georg Scharitzer.

Da tudi največje izgube ne morejo prisiliti kake čete, da bi klonila duhom in se umaknila pred sovražnikom, samo če ima njen poveljnik glavo in srce na pravem mestu, dokazuje slučaj generalmajorja Georga Scharitzer. Vodil je oddelek, ki je samostojno operiral na jako izpostavljeni postojanki, katero so Rusi očitno posebno vzeli na piko. V ljutih in nad vse krvavih bojih pri Polchni dne 23., 25. in 26. avgusta so posamezni deli njegove čete izgubili do 50% ljudi! Kaj se to pravi, si je lahko misliti. Doslej je veljala za izgube rekordna številka 48%; toliko je prenesla nemška garda pri St. Privat. Hrabremu generalu se je posrečilo, da je s svojim osebnim pogumom in ognjevitimi nagovori izčrpal iz svoje čete zadnje odporne sile; kljub grozovitim izgubam se moštva niso niti za korak umaknila, marveč obdržala svojo postojanko, dokler je to zahtevala taktična svrha.

Podmaršal Kraliček.

V podobnem položaju kakor polkovnik Bardolff, se je nahajal tudi podmaršal Kraliček v bojih pri Skwarzawu dne 26. avgusta. Da je imel opraviti z veliko sovražno premočjo, ni niti treba posebej povdarjati; to je bil delež vseh naših oddelkov. Divizija podmaršala Kraličeka je že zašla v jako težak položaj in neka sosedna kolona ji je imela priti na pomoč. Prišla naj bi bila — toda goreče zaželenje pomoči ni bilo od nikoder. Kaj je bilo temu vzrok ne bomo preiskovali; lahko je

mogoče, da je sosedna kolona sama prišla v položaj, da bi bila potrebovala pomoči. Podmaršal Kraliček je pa hotel postojanko na vsak način obdržati, kakor mu je bilo ukazano. S svojim štabom je jezdil v bojno črto, prezirajoč smrtonosne krogle in šrapnele; s potegnjenimi sabljami je dirjal ob vrstah, povsodi navduševal in vzpodbujal k vztrajnosti. S svojim osebnim pogumom je tako dvignil bojno razpoloženje, da je mogel na svoji postojanki vztrajati do večera, ne da bi bil dobil kako ojačenje ter tako doseči svoj namen.

Nadporočnik Meyer-Nessler.

Bolj tragično se je končal naslednji dogodek. Nadporočnik Meyer-Nessler se je prvič odlikoval v bojih 16. avgusta v okolici Visz-Grodek; kot poveljnik prednje straže je pravilno presodil dani položaj, uvidel, da bi bil naskok popolnoma brezuspešen in velel zato svojemu moštvu, da poskače s konji in otvori ogenj. S tem je priboril zmago nad veliko močnejšim sovražnikom. 26. avgusta je dobil povelje, da zasede železniški most pri Zalužah blizu Rohatina. Z vojem svojega škadrona se je odpravil k mostu, zapri progo z najtežimi železniškimi vozovi in debelimi tramovi, tako da je vsaj za prvi hip onemogočil vsak železniški promet. To postajo je namreč železniško osebje ta dan zapustilo in promet je bil na tej progi do te postaje ustavljen. Kljub temu je pa še došel en transportni vlak, ki mu je seveda pretila grozna nevarnost, ako bi zavozil v barikado. Bilo je že proti 9. uri zvečer in temno kakor v rogu, ko je nadporočnik, ki ga je bil že nadomestil tovariš, a se je še vendar nahajal v bližini proge, zapazil grozečo nevarnost. Hipno se je odločil, skočil pred lokomotivo in jo v zadnjem hipu ustavil. — V bojih pri Babuchowu je vtrga častnika doletela tragična usoda. 29. avgusta je jezdil s patrolo proti Lucynce-Sarnikigorne; večkrat je zadela na sovražnika, a se ni spuščal v boj, ker je imel nalogo izvesti smer sovražnikovega razvrščanja in njegovo moč. Nič hudega sluteč je s svojimi 5 možmi jezdil mimo turšičnega polja, ko so nenadoma počili strelji. V turščici je bil skrit ruski pehotni odelek, ki je otvoril ogenj na malo četo; pod enim ulancem se je takoj zgrudil konj. Nadporočnik je nemudoma velel 4 možem, da se vrnejo nazaj, sam je pa ostal, da bi sprejel k sebi na konja padlega ulanca in ga rešil. Pri tem plemenitem delu ga je zadela sovražna krogla in zgrudil se je na tla.

Rez. poročnik Adolf Kade.

O vrednosti rezervnih častnikov nam danes ni treba izgubljati besedi. Tudi v sedanjih bojih so rezervni gosvode dokazali svojo sposobnost. Tako je n. pr. rezervni poročnik 35. domobr. pešpolka Adolf Kade v nekem gozdu, kjer se navadno bori moč z možem, kljub temu, da je bil že štirikrat z bajonetom ranjen, tako dolgo preganjal sovražnika z browningom v roki, dokler ni dospel na drugo stran gozda in je bil ves gozd očiščen. Še-le potem je šel na obvezovališče, upati je, da oklava in se znova postavi v službo domovine. Takih mož potrebuje armada.

17. pešpolk na severu.

23. septembra 1914.

Danes smo dobili prva avtentična poročila o gotovih bojnih momentih 3. zbora in zlasti našega domačega 17. pešpolka.

Polkovnik Adolf baron pl. Stillfried, poveljnik 17. pešpolka, se je posebno odlikoval v boju krog Gologore (nekoliko južnovzhodno od Busk-Krasne). Tu se je zgodilo, da je imel polk izredno velike izgube. Polkovnik je dobil vtis, da ima polk vsled groznih izgub vsak hip omahni. Bilo je pa za nas izredno važno, da se polk vzdrži na svoji postojanki. Polkovnik se je podal k onemu delu bojne vrste, ki je bil najbolj obstreljevan in bil zato tudi najbolj ogrožen; šel je v bojno vrsto, vzel puško in pričel streljati kot navaden vojak, medtem je pa kričal: »Sedaj ne gremo več nazaj!« Ta zgled je povzročil, da je bojna črta vzdržala ljuti boj, ki je zahteval velikih žrtv. Polkovnik Stillfried je bil ob tej priliki težko ranjen. (»Slovenec« je že svoj čas poročal, da polkovnik Stillfried leži ranjen na Dunaju.)

Za njim je prevzel poveljstvo nad polkom podpolkovnik Hugo pl. Vantur. Polk je zavzel svojo postojanko v prvi bojni vrsti pri Turczynu, kjer je več dni zaporedoma ostal v boju. Boj je bil v toliko uspešen, da je popolnoma odbil nasprotnikov napad. Po več dneh boja je polk tako onemogel, da je predpostavljeno poveljstvo odredilo, da se polk izmenja. Podpolkovnik Vantur je pa v imenu polka prosil, da se te odredbe ne izvrši, ker polk raje ostane v svoji brambni postoj-

Naši junaki s severa.

(Izvirno pismo našega vojnega poročevalca).

Dr. Bardolff.

Izmed mnogih slavnih posameznosti, katerih število raste od dne do dne, naj danes navedemo nekatere, ki posebno ostro karakterizirajo ogromne težave, s katerimi so se imele boriti naše čete in se bodo imele najbrže tudi v bodočnosti. Četudi se ni dosegel popolnoma tisti učinek, ki bi ga bila zaslužila ta junaška dela, vendar zaslužijo te podrobnosti, da se pohvalno omenijo, ker na najlepši način osvetljujejo vztrajnost, smelost in pogum voditeljev in čet.

Ena najbolj znanih osebnosti v naši armadi je pač bivši predstojnik vojaške pisarne pokojnega nadvojvode prestolonaslednika Frana Ferdinanda, polkovni brigadir dr. Karol Bardolff. Leta je v bojih pri Komarovu zašel v jako težak položaj. Divizija, ki ji pripada Bardolffova brigada, je imela za sabo strahovite marše, in sicer čez ozemlje, ki zahteva od vojaka skrajne meje vztrajnosti in napore. Trudna in onemogla je dospela divizija na določeni ji cilj na bojišču, tren je ostal daleč zadaj, vse sile divizije so bile do kraja napete. V tem kočljivem položaju je četo presenetil dobro pripravljen in morda po izdajstvu podpiran nočni napad; že je nastopila nevarnost, da bo cela divizija popolnoma ugonobljena. Zelo neprijetna reč, kajti pozabiti

ne smemo, da z ozirom na silno rusko premoč pomeni za nas izguba ene divizije večji udarec nego za Ruse izguba celega armadnega zbora! Ruski načrt bi se bil kmalu popolnoma posrečil; z ogromnimi izgubami je bila divizija potisnjena iz njene postojanke.

EVROPSKE KOLONIJE V AFRIKI.

Sramotna angleška politika je svetovno vojno zanesla tudi v notranjost Afrike, v kolonije, zato bo pregled kolonialne posesti posameznih evropskih držav v Afriki gotovo dobrodošel. Naš zemljevid nam nudi o tem dokaj jasno sliko. Razen Abesinije si je v Afriki le malo držav ohranilo samostojnost do današnjega dne. Zlasti so že skoro vse islamske dežele prešle v posest evropskih držav, in kar je še ostalo, pojde isto pot. Nič drugače ni z domačimi državnimi tvorbami. Še pred nekaj desetletji je bil pretežni del Afrike v nesporni posesti barbarskih in polbarbarskih ljudstev, danes je pa Afrika v glavnem razdeljena in interesne sfere določene. Sedaj največja kolonialna sila v Afriki je nedvomno Francija, katere afriška posest obsega 5.315.576 km² površine s 30 milijoni prebivalci. Anglija ne zaostaja za Francijo, ker meri njena

posest že sedaj 5.219.891 km², prebivalstvo pa šteje 38.699.166 duš; ako pa prištejemo k temu še po imenu turški Egipt v obsegu 934.300 km² in z okroglo 10 milijoni prebivalci, potem gre Angliji kot kolonialni sili v Afriki prvo mesto. Nemška kolonialna posest v Afriki obsega 2.352.945 km² s 8 milijoni prebivalci. Španija ima 223.523 km² in 8 milijonov prebivalcev, Italija 428.593 km² in 539.516 prebivalcev, Turčija 1.033.400 km² in 1 milijon prebivalcev in Belgija (Kongo) 2.252.780 km² s 14 milijoni prebivalci. Izmed domačih držav obsega Maroko 439.240 km² s 8 milijoni prebivalci, Abesinija 540.000 km² s 4 milijoni prebivalci in Liberija 85.350 km² s 800.000 prebivalci. Čisto natančnih podatkov o razdelitvi ozemlja in številu prebivalstva pa seveda ni mogoče podati, ker posest evropskih velesil doslej ni še natančno obmejena.

pastoralnem pismu z dne 5. jul. 1914. Dasi od mladosti mož najsijajnejše zgovornosti, si ga kot političnega govornika ali celo agitatorja niti misliti ne moremo. — V cerkveni politiki seveda s celim svetom soglašajo skupni izjavami vseh avstrijskih škofov, v domačih razmerah pa velja kakor za časov plemenitega prednika dr. Jakoba Maksimilijana Stepišnika znano geslo: »... in omnibus charitas«. Vsaj za to imam svoj dokaz v izreku, ki mi ga je prevzeli kot Visitator Ordinarius zapisal lastnoročno z velikimi črkami v spominski knjigo (kroniko) pri Sv. Roku ob Sotli: »Cerkve govori vedno isti jezik, in sicer jezik miru in nemiru, jezik složnosti in nesložnosti, jezik ljubezni v odporu in sovražstvu. — Pri Sv. Roku ob Sotli, dne 22. junija 1908. — Dr. Mihael Napotnik m. p., knezoškof lavantinski.«

Zanesljivo tudi vemo, kako srčno sočustvuje s svojim narodom zavoljo krivic, ki se mu godé na vseh straneh. Ne izraža tega v strastnih govorniških izbruhih, pač pa poudarja »pravičnost do vseh narodov« čisto v izjavah, ki pridejo v roke tudi najvišjim krogom. Povsod se izkaže kot pravi slovenski narodnjak, ki s tiho, pa dejansko in močno ljubeznijo ljubi svoj rod. Slava mu!

(Konec.)

janki. Polk se je tedaj dalje boril in med tem bojem je bil podpolkovnik ranjen v nogo. Vendar je še en dan dalje vodil poveljstvo. Končno ga je napadla mrzlica in šele tedaj se je dal odnesti z bojišča. Prepeljali so ga v bolnišnico v Lvovu.

× × ×

K temu avtentičnemu poročilu pripominja »Reichspost«: Kranjski 17. domači pešpolk, ki je odnekad znan kot eden najstanovitnejših avstrijskih pehotnih polkov, si je z junaškim vztrajanjem ob najtežavnejših razmerah tudi v tej vojni priboril neminljivo vojaško slavo. Iz gornjega opisa je razvidno, da se je tako častniški zbor — od polkovnega poveljnika dol — kakor tudi moštvo 17. pešpolka čisto ne navadno hrabro držalo. Kranjci so se krepko vzdržali nasproti veliko močnejšemu sovražniku.

Boj goriškega poljskega lopniškega polka.

PRI SKWARCZAWI.

»Grazer Volksblatt« prinaša naslednje poročilo:

Pri Skwarzawi, malem kraju severozapadno od Zloczowa, se nam je 26. avgusta po vsej priliki trda godila. Sovražnik je bil morda štirikrat močnejši in naše čete so se borile z brezprimerno hrabrostjo. Naravnost neverjetni zgledj požrtvovalnosti in duševne sile naših čet se poročajo iz teh bojev. Častniki in moštvo so tekmovali med seboj v naravnost čudovitih dejanjih. Borili smo se do skrajnosti. In ako smo morali nazaj, se je to zgodilo zato, ker je vodstvo spoznalo, da bi bilo brezuspešno in škoda, ako bi dopustilo, da bi surova premoč sovražnika, strla tako izborni material. Ampak to se more reči: naši ljudje se niso niti za korak ganili pred sovražnim ognjem, niti pe di domače zemlje se ni prostovoljno žrtvovalo sovražniku, pa naj je bil ogenj njegovih strojnih pušk še tako strahovit; če so se naši ljudje umaknili, se je to zgodilo na povelje. Prišel je pač trenotek, ko so častniki spoznali, da je nadaljnji boj trenutno brezuspešen. Tako je bilo tudi pri Skwarzawi. Najprej se je pomaknilo nazaj desno krilo, nato pa središče. Polj. topniški polk št. 8. (Gorica) je zavzel novo postojanko, približno 1 km za prejšnjo. Ob artileriji so se zgrinjali nazaj ostanki neke pehotne stotnije, ki se je bila nahajala v boju. Medtem se je stemnilo; sedaj se je imela umakniti tudi artilerija in nastala je nevarnost, da ostane izolirana in da v temi zaide v stisko. Ko je štabni stotnik Anton Kainz spoznal položaj, je s čudovito prisotnostjo duha in silno energijo zbral v njeno varstvo krog 400 moč različnih oddelkov in tako povzročil, da se je jela v polnem redu umikati ne le artilerija, marveč tudi zbrana četa. Na tem umikanju se je pripetilo, da je ena baterija zašla na močvirna tla in obtičala. Poveljnik baterije in vsi častniki so bili mrtvi ali ranjeni. Eden častnikov iz spremljavajoče čete se je trudil, da bi baterijo spravil iz močvirja. Zaman!

Zakaj je Rusija pričela vojsko. — Dosedanje ruske zgube znašajo skoro pol milijona mož in 1100 topov. — Odbiti ruski poskusi udreti čez Karpate na Ogrsko.

Znani voditelj ruske stranke kadetov Protopopov je v nekem razgovoru še pred vojsko podal zanimivo izjavo, zakaj da je Rusija pravzaprav pričela vojsko. Protopopov trdi, da je bila vojska med Rusijo neizogibna, ker je ni iskala in želela samo ruska vlada, ampak tudi stranka kadetov in ruska inteligenca.

»Mi se nahajamo,« pravi Protopopov, »v enakem položaju, kakor Nemčija leta 1870. Počasi pa gotovo pridobiva pri nas tla nacionalizem. In samo krepak nacionalizem bi lahko pri nas izpremenil razmere. Da se to doseže, je za nas vojska nujna potreba. S kom se vojskujemo, je vseeno. Mi iščemo vsake prilike, da pride do vojske. Panslavizem je geslo, ki je bilo vrženo med ljudske mase in ki pri inteligenci ni našlo odmeva. Čeprav velik del mojih prijateljev in tudi jaz ljubimo nemško državo in vedno priznavamo, da smo večji del svoje kulture dobili od Nemcev, bomo kljub temu nastopili za vojsko z Nemčijo. Ker šele ta vojska bo pri nas izčistila neznozne razmere, četudi se za nas neugodno konča. Celo če izgubimo Finsko, Poljsko in del pokrajin ob vzhodnem morju, bo ostala Rusija, ki bo še vedno velika, imela možnost, da se združi v nacionalno enoto in pred vsem upamo kadeti, da bo vojska privedla do padca obsovanega carizma. Mi smo spoznali, da nam je potom revo-

Konji so se napenjali, toda baterija se ni ganila nit za palec. Ko je stotnik Kainz opazil težko situacijo, je dal hitro odločen položiti na tla pred baterijo nekaj vreč ovsa, ki so ga za konje vozili s sabo. Na ta način je bil napravljen umetni tlak, čez katerega je baterija gladko zdrknila. Oves je bil sicer izgubljen, toda baterija je bila rešena in oddelek je zopet redno korakal dalje — in to je bilo glavno.

Kako so slovenski vojaki podirali lipo, na kateri je bil skril sovražnik.

Slovenski mladenič J. Š., doma iz poljčanske župnije, pripoveduje o bojih pri Przemyšanu:

Naša stotnija je dobila neko jutro nalogo, naj zavzame sosednji, kakih 1000 m oddaljeni grič. Na njem sta bila postavljena dva težka sovražna topa, katera sta napravila v naših vrstah mnogo škode. Drli smo po dolini obraseni z grmovjem in košatimi drevesi, proti hribu. Sovražnik je drzno streljal na našo četo. Izgubili smo že kakih 10 mož. A mi smo med klici: »Ura! Ura!« prodirali proti sovražni postojanki. Po hudem boju, v katerem je padlo zopet kakih 20 mož, smo odvzeli Rusom oba topa. Polovili smo konje ter smo sovražnikove topove kot naš bojni plen odpeljali z griča. Večji del naše stotnije pa je prodiral za bežečo sovražno četo. Ujeli smo med potjo gotovo blizo 100 Rusov. Bežeči so bili skoro brez vse korajže. Ko so bežali so upili in držali roke v zrak. Kakih 140 mož nas je došlo v malo dolino. Pri nekem mlinu je stala velika košata lipa. Kar naenkrat so začeli padati s te lipe strelji, ki so, žal, vsi dobro pogodili svoj cilj. Naših je padlo že zopet kakih 15. Odgovarjali smo sicer, a sovražniki, skriti za gostimi vejami na lipo, so ostali nepoškodovani. Kaj storiti? Naš narednik (feldvebel) pravi: »Fantje, skočite v mlin, poiščite žago in sekire, pa posekajte lipo!« Cela stotnija se je spravila v mlin in šupo, ker so krogle v naših vrstah predbro zadevale. Moj prijatelj Miha P., doma iz Slovenskih goric, je našel v šupi veliko žago in 3 dobro nabrušene sekire. Spravili smo se na delo. Rusi so tudi med tem, ko smo žagali in posekovali drevo, streljali z lipe na nas, a so le slabo zadevali. Najbrž so jim se že roke vsled smrtnega strahu tresle. V dobri pol uri se je začelo drevo nagibati na stran. Rusi na drevsu so grozno upili, ker so vedeli, da jim se bliža zadnja ura. Ko je drevo padlo, smo videli, da je bilo na njem 14 starih, zaraščenih Rusov-nevojakov. Osem od teh jih je bilo pri priči mrtvih, drugi pa so obležali s polomljenimi udi. Nobeden ne bo več zahrbtno streljal na Avstrijce!

Ko smo tako poplačali Ruse, smo hoteli prodirati naprej. A k nam pridrvi naš konjenik, ki nam naznani, da se moramo takoj umakniti, ker sovražnik od treh strani prodira proti nam in je nevarnost, da bomo zajeti. — Nikdar ne bom pozabil, kako smo podirali v Galiciji košato lipo.

zije. Včeraj se je vršila pri prelazu Uz-sog v komitatu Ung manjša praska med našimi, za obrambo prelaza določenimi malimi četami in med ruskimi četami. Danes je prišlo do spopada pri Torony v komitatu Maramaros, ne da bi se Rusom posrečilo udreti na kate-rikoli točki čez mejo. Te praske, ki so se vršile daleč od pozorišča velikih dogodkov, so seveda brez vsakega pomena. Njih edini namen bi bil, odvrti pozornost od glavnega bojišča in vznemirjati prebivalstvo. V spoznanju te odkrite namere in v pravem vpoštevanju iste, se je ta istočasno izjalovila.

× × ×

RUSI ODVEDLI KATOLIŠKEGA LVOVSKEGA METROPOLITA V NIŽNI NOVGOROD.

Peterburg, 28. sept. (Kor. urad. čez Berolin). Grško-katoliški metropolit v Lvovu, grof Szeptycki, je bil odveden v Nižni Novgorod.

Grof Szeptycki je, kakor znano, nadškof uniatskih Rusinov. Nastopal je odločno proti ruski propagandi med Rusini. Znano je, da so se po njegovi zaslugi Poljaki in Rusini glede na volilno preosnovo gališkega deželnega zbora spravili. Ko so naše armade vsled višjih strateških razlogov zapustile Lvov, je ostal zvesti višji pastir pri svoji čredi, dasi so mu prijatelji pri-govarjali, da naj Lvov zapusti.

× × ×

RUSI INTERNIRALI GOSPOSKOZBORNIČNEGA ČLANA GROFA TARNOW-SKEGA.

Krakov, 28. septembra. »Glos Narodu« poroča, da so Rusi internirali v njegovem gradu Dzikocu člana gosposke zbornice grofa Tarnowsky.

× × ×

DRUGA DUNAJSKA POLJSKA LEGIJA V KRAKOV ODPOTOVALA.

Dunaj, 28. septembra. (Kor. urad.) Včeraj popoldne je odpotovala druga stotnija dunajske poljske legije v Krakov. Dunajčani so pristrčno lepo naše pozdravljali in se osobito na kolodvoru z njimi in z nemškimi prostovoljci bratili.

PRAGA MOLI ZA CESARJA IN ZA SREČEN IZID VOJSKE.

Praga, 28. septembra. (Kor. urad.) Včeraj popoldne je bila prošnja procesija k grobu sv. Vavla v stolnici sv. Petra. Verniki so molili za Njegovo Veličanstvo in za zmago avstro-ogrškega orožja.

PRAŠKO VSEUČILIŠČE VOJNA BOLNIŠNICA.

Praga, 25. septembra. »Union« poroča s poučene strani, da se prikladni prostori v »Clementinumu« in »Carolineumu« uredi kot bolnišnica za ranjence.

× × ×

RUSI Z UJETNIKI DOBRO POSTOPAJO.

Budimpešta, 28. septembra. Te dni je došlo več pisem od Mažarov, ki so v ruskem vojnem ujetništvu. Vsa pisma poročajo, da Rusi z ujetniki dobro postopajo.

OBČEVANJE Z VOJNIMI VJETNIKI.

Dunaj, 28. septembra. (Kor. urad.) Poizvedovalnica o vjetnikih Rdečega križa se trudi, da bodo mogli vojni vjetniki s svoji naravnost dopisovati. C. kr. vojno ministrstvo je temu delu pritrldilo. Kakor se je izkazalo, se dela tudi v Rusiji in v Srbiji na to, da bi vojni vjetniki lahko dopisovali; več pisem vojnih vjetnikov je namreč že iz teh držav došlo in je zelo razveseljivo, ker osobito v Rusiji z našimi ranjenimi vojaki človekoljubno postopajo.

× × ×

RUSI ODPELJALI LVOVSKO KNJIŽNICO.

Dunaj. (Uradno cenzurirano). Rusi so zaplenili v Lvovu glasovito knjižnico Ossoliński in so poslali knjige, kakor tudi druge zgodovinske umetnosti v Petrograd.

Z južnega bojišča.

Naša vojska, ki gre proti Črnigori, je najbolje razpoložena. Naši zelo dobro merijo na Lovčen. V Kotorju se je prebivalstvo že zelo dobro privadilo na streljanje. Strelji iz Lovčena so vedno redkejši. Prebivalstvo je popolnoma varno in vé, da ne more priti sovražnik danes v Boko niti z morja niti iz Črnogore.

Vjetniki iz srbskega bojišča so zelo raztrgani. Zelo slabo so oblečeni in so si bluze okoli pasu zvezali z robci ali s cunjami. Vjetniki se pritožujejo, da so morali zamenjati boljše civilno s slabšo vojaško obleko.

Graški listi poročajo: 2. t. m. je poveljstvo naših čet, ki stoje v Srbiji, ukazalo: Srbi zbirajo v Valjevu svoje zadnje rezerve. Četam se ukaže, da morajo zasedene postojanke brezpogojno in

To knjižnico je ustanovil Josip Maks Ossoliński l. 1817., ki je bila za javnost odprta l. 1833. Ta knjižnica obsega: I. 142.000 zvezkov, 5000 rokopisov, 5300 autografov, 1700 listin; II. Muzej Lubomirskega (zvezan z muzejem Ossolińskega); III. Bakroreznna zbirka (28 tisoč kosov); IV. Denarna zbirka 17.000 denarjev, 4300 kolajn in 500 poljskih in inozemskih bankovcev; V. Galerija slik. 1034 slik.

× × ×

RUSI NE IZVEDEJO AVTONOMIJE POLJAKOV.

Berolin, 28. sept. (Kor. urad.) »Neue Züricher Zeitung« posnema po ruskih listih: Ruski generalissimus je preklical obljubo, po kateri naj bi se Poljakom samouprava podelila; češ da so se v bitki pri Lvovu bojevali poljski mladi strelci na avstrijski strani; ustava se pa more Poljski le dovoliti, če bi bili vsi Poljaki lojalni. Oklic Poljakom tudi ni bil podpisan in je zato brez vsakega državnopravnega pomena.

POLJAKI V NEMČIJI.

Krakov, 28. septembra. »Nowa Reforma« z odkritim veseljem beleži, da se je zdaj v Nemčiji načelno naziranje o poljskih zadevah izpremenilo. Poljski listi se lahko v celi Nemčiji prodajajo in Poljaki lahko v celi državi brez nadzorstva orožnikov zborujejo in se poljsčina respektira v šoli, v uradu in v cerkvi.

× × ×

ŽELEZNIČARJI IZ GALICIJE.

Dunaj, 28. septembra. (Kor. urad.) Korespondenca Wilhelm poroča: Odkar je izbruhnila vojska, se v gotovih krogih pripovedujejo zelo številna, manj ali več pustolovska poročila, ne da bi se o verjetnosti ali vsaj o možnosti najmanj pričali, kakor da so popolnoma avtentična. Med omenjene pustolovske govornice spada tudi tista, ki trdi, da niso bili gališki državni uradniki, osobito uslužbenci državnih železnic, zvesti monarhiji. Kot dokaz se je celo navedlo, da je bilo radi težkih blodenj — prepovedane zveze s sovražnikom in vohunstva — več njih sodnijsko kaznovanih. Te težke očitke izpozna sicer lahko vsak, ki pozna razmere, za izmišljene, a kljub temu so se, kakor izvemo, vršile natančne poizvedbe, ki so dognale popolno nevzdržljivost označenih vznemirjajočih govoric. To zopet dokazuje, da moramo biti previdni in zmerni v presoji zelo delavnih tvorb govoric.

× × ×

KAKO SO NEMCI POVELJNIKA 13. RUSKEGA ARMADNEGA ZBORA UJELI.

»Germania« poroča: Neki podnarednik je s 15 možmi pri Mušakih v Vzhodni Prusiji patroliral. V nekem gozdu je mala četica skrita za drevesi opazovala, kaj da se godi. Kmalu zapazi nek avto. Nemški vojaki skočijo na cesto in kličejo: »Stoj!« Ker avto ne obstoji, zadoni povelje: »Ogenj!« Avto se ustavi. Narednik z revolverjem v roki skoči k njemu in odpre vrata. Predno je mogel preprečiti, se je starejši častnik ustrelil. Mlajši obeh častnikov, major, je nato izročil naredniku svoj in meč svojega predstojnika. Povedal je, da je bil starejši častnik poveljujoči general 13. ruskega armadnega zbora.

× × ×

RUSI CERKVA NISO PUSTOŠILI.

Graški listi poročajo: V Schirwindtu so Rusi porušili vse hiše, le cerkev je ostala nepoškodovana; pred cerkvijo so se Rusi spomnili, da so kristjani in ne divjaki. Neko hišo so Rusi razstrelili z dvema minama. Hiša ni gorela; ena stena se je podrla, streha je ostala cela, a se je nagnila. V neko sobo v višjem nadstropju se vidi s ceste. V sredi sobe visi še lestenec; peč je nepoškodovana, v sredi pokrita miza s posodami. Zdi se, kakor da so prebivalci preplašeni večerjo pustili in pobegnili. Vse kraje v Nemčiji, ki leže ob meji, so Rusi opustošili in večinoma požgali.

× × ×

v vseh razmerah držati, ker gre za usodo Srbije.

Srbi so zadnje dni osemkrat poizkusili napasti avstrijske postojanke, a so bili vselej s strašnimi izgubami vrženi nazaj. Srbom gre vedno za vrat; v teh razmerah moramo zato kmalu odločilno zmagati. Tudi sovražnik mora po zadnjih dogodkih Srbom priznati, da se Srbi zdaj obupno drže in da so dobri vojaki. Gotovo se drže vstrajnejše kakor Rusi. Avstrijcem se izvrstno godi. Polom Srbije se v najkrajšem času pričakuje.

× × ×

Zagreb. Hrvaški listi pišejo o srbskem vpadu v Hrvatsko, da je to bil samo navaden razbojniški vpad. Srbi so,

karkoli so mogli najti blaga, odnesli s seboj; kradli so tudi sol, kavo in drugo. Vpad v Bosno označujejo tamošnji prebivalci, da so to čisto navadne srbske bande brez vsakega vojaškega pomena, katere čaka ista usoda, kakor srbske čete na Hrvatskem. Vsa poročila, ki prihajajo z južnega bojišča, nam potrjujejo, da je za nas položaj najboljši. Za ilustracijo nastopanja srbskih čet nam služi sledeči primer: V vas Šimanovce je prišel neki oddelek pod poveljstvom nekega poročnika. Tukaj so hoteli ubiti in oropati trgovca Libkovitza, ki se je moral odkupiti ter jim je dal dva tisoč kron in par konj.

SRBI V ZEMUNU.

Graški listi poročajo: Srbom je bilo le malo dni usojenih, da so se v Zemunu mudili in kmalu smo bili, hvala Bogu, teh težkih sanj rešeni. V srečo Srbom je bil položaj tak, da niso nobene škode napravili. Od prvega trenutka, ko so Srbi vpadli, so morali zelo paziti, da jih naši ne obkolijo, niti časa niso imeli, da bi bili po svoji navadi plenili. Vse zasebne hiše so ostale nedotaknjene. Oropali so le neko veliko kolonialno trgovino in pri nekem zdravniku so si avtomobil izposodili, ki ga niso vrnili. Reko so Srbi prekoricali na mostu napravljenim s čolni. Naši monitorji so dobro kriti opazovali prehod Srbov, ker je šlo za to, da nam veliko Srbov v roke pade. V Zemunu so srbski častniki proti plačilu jedli. Srbski vojaki so takoj poulične napise odstranili in jih s srbskimi nadomestili. Za župana so Srbi določili nekega lekarnarja. Častniki v hotelu »Centrale« niso ničesar plačali. Ko so naši vojaki prikorakali, so Srbi takoj mesto zapustili in sicer so bežali čez most prvi častniki, ki se jim je tako mudilo, da niso niti svojih stvari vzeli s seboj. Naši monitorji so pričeli na most streljati, most je bil porušen, še predno so prekoricali Srbi reko. Ob tej priliki so Srbi veliko ljudi izgubili.

KAKO JE SRBSKI PRINC JURIJ BEŽAL IZ ZEMUNA.

Osješka cenzurirana »Slavonische Presse« poroča: Srbi so izvedeli od svojih špijonov, da so ne samo naše čete, ampak tudi javni uradniki in večji del zemunskega prebivalstva odšli iz mesta. Nekega lepega dne je prišel srbski princ Jurij na čelo vojske v Zemun. Princ Jurij je nagovoril ljudstvo in pri tej priložnosti naglašal, da je Zemun »predmestje Belgrada« in da se v prihodnosti zveže z bodočim glavnim mestom »velike Srbije«. Srbi prihajajo kot prijatelji zemunskega prebivalstva in da hočejo tako z njimi tudi postopati. Nato je izjavil, da korakajo Rusi že proti Budimpešti. (Princ

ima res bujno fantazijo. Op. ur.) in da se bodeta skoro zedinili ruska in srbska vojska. Princ je nato po vojaško pozdravil ljudstvo in odjezdil. Kmalu se je princ Jurij vrnil s svojim spremstvom in odšel v divjem begu. Srbski vojaki, ki so za njim prihajali, so vpili: »Švabi prihajajo!« in vsak je gledal, da se skrije na varnem kraju. In zares, oddelki naše vojske žalibog niso imeli veliko opravka zaradi »ponosnega« bežanja Srbov in njihovih voditeljev. Majhen intermezo »velikega princa« na našem ozemlju se je končal zanj na tako žalosten način.

NAŠI PRED BAROM.

Sarajevska »Bosnische Post« poroča v svoji uradni cenzurirani izdaji z dne 23. t. m. sledeče:

Iz Igalov 20. t. m. nam poročajo: Dne 18. t. m. so naše vojne ladje bombardirale Bar in pri tem uničile večji oddelek Črnogorcev. Pri tem je bila vjeta brezlična brzojavka francoske mornarice, poslana Črnogorcem, v kateri se Črnogorcem naznanja, da mislijo Francozi dne 19. t. m. napasti Boko Kotorsko. Ker se nam je točno poročalo, smo se mogli nato tudi pripraviti.

SRBSKI MAJOR SE HRANI Z OVSEM.

Zagrebski namestnik kr. državnega odvjetnika g. dr. Ludovik Zimmermann je dobil iz južnega bojišča dopisnico, na kateri mu prijatelj med drugim poroča tudi sledeče: Edino, kar me tolaži, je tukajšnje napredovanje in dvomim, da se Srbi ne bodo mogli braniti niti dva tedna. Lakota, vreme, pomanjkanje municije nam pomagajo uničevati Srbe. Secirali smo nekega ranjenega majorja, pri katerem smo našli v želodcu samo oves.

SMRT STOTNIKA JUNAKA.

Zagreb, 28. sept. (Kor. urad.) Umrl je stotnik 16. pešpolka Rudolf Schiemann. Ranjen stotnik je pri Dobriču na lastno odgovornost s svojimi že celo utrujenimi četami, 120 mož, napadel in porazil sovražnika, ki je moral bežati. Hrabri Varadžinci so vzeli sovražniku 2 topova, eno strojno puško, veliko pušk in vojnega materiala.

POROČILO HRVATSKEGA MINISTRSTVA.

Hrvatsko ministrstvo poroča, da se na zemunskem teritoriju ne nahaja nobeden srbski vojak. Tajnik ministrstva, bivši podban, stori vse, da se zemunski prebivalci vrnejo v svoje hiše. Prebivalstvo, katero nima dovolj sredstev dobi državno podporo.

kingu in tudi druga poslaništva na Kitajskem in v Mandžuriji, da postaja na Kitajskem protirusko gibanje čez dalje bolj resno. Mnoge ruske uradnike in trgovce so umorile kitajske čete in rusko blago bojkotirajo. Peterburški krogi so zelo deprimirani, ker se boje komplikacij na daljnem vzhodu.

Kaj se godi v Vzhodnem morju.

30 NEZNANIH VOJNIH LADIJ V KATTEGATU.

»Berliner Tagblatt« poroča iz Rotterdam: »Standard« poroča, da so videli ribiči v Kattegatu 30 vojnih ladij, ki so se proti jugu peljale. Ribiči ne znajo, kateri državi da vojne ladje pripadajo.

Poročilo »Berliner Tagblatt«, da so ribiči v Kattegatu videli 30 vojnih ladij neznane narodnosti, tolmači »Reichspost«, da če niso te ladje skandinavske, so brez dvoma angleške. Mogoče, da hočejo Angleži kljub minam prodrati v Vzhodno morje, da nemško obrežje blokirajo in da podpirajo ruske operacije na suhem. Izključeno tudi ni, da morebiti biti Angleži napadejo Kodan, da bi dobili opirališče za prehod v Vzhodno morje. Mogoče je pa tudi, da iščejo Angleži prilike, da bi izzvali bitko z nemško vojno mornarico, ker je ugled Angležev na morju radi znanege pogina treh njih križark zelo trpel.

Avstrija za odslop Macedonije Bolgariji.

Sofija, 28. septembra. Nacionalistiški listi z velikim zadoščenjem objavljajo izjavo barona Fuchsa, po kateri se Avstro-Ogrska zavzema za to, da pripade Makedonija Bolgariji. Bolgarski narod, pišejo listi, zahteva danes čisto nacionalno politiko, ki mora biti prosta vseh rusofilskih zmot in prevar, prosta ljudji, kakor so Gešov in Danev, ki so zakrivila katastrofo Bolgarije in so danes v preiskavi radi izdajstva domovine.

Lov na roparje v Cirenaiiki.

Bengasi, 26. septembra. Dne 21. in 22. t. m. je 15. eritrejski batalion pri Corr-

Kars-Sultanu razgal 150 vstašev, katerih je 8 padlo v boju. Dne 22. je zapodil drugih 200 vstašev v beg; padlo jih je 53. Italijanske čete so imele sledeče izgube: 1 častnik lahko ranjen, 9 askardov ranjenih.

Križarko »Kaiser Wilhelm der Grosse« Nemci sami razstrelili.

»Posener Tagblatt« trdi, da ni, kakor so Angleži poročali, nemške pomožne križarke »Wilhelm der Große« potopila angleška križarka »Highflyer«, marveč da jo je njen poveljnik sam razstrelil, ko mu je strelivo pošlo. List je namreč dobil pismo nekega častnika, ki je svoji materi pisal, da so Nemci sami svojo ladjo razstrelili, ko jim je municija pošla.

Grški odgovor Turčiji.

Atene, 28. sept. (Kor. urad.) »Agence d'Athènes« poroča, da je grška vlada 25. t. m. izročila turškemu poslanstvu odgovor na turško noto z 20. t. m., ker so Grki zarubili posestva tistih mohamedancev, ki so nova grška ozemlja zapustili. Grška vlada izvaja, da kakor so Turki mohamedanske begunce v Traciji in v Mali Aziji nastanili, tako so tudi Grki 230.000 Grkov, ki so iz Turčije pobegnili, nastanili na posestvih Turkov, ki so Macedonijo in Epir zapustili. Komisijonelno se svoj čas določi odškodnina za zamenjavo posestev v Grški in v Turčiji. Če turška vlada dovoli, da se grški begunci vrnejo k svojim ognjiščem iz se jim njih zaplenjena posestva vrnejo, vrne tudi Turkom njih posestva.

Boji ob grški meji.

Atene, 28. sept. (Kor. urad.) »Agence d'Athènes« poroča: Po zanesljivih poročilih nastopajo bolgarski četaši sporazumno s Turki. Četa, ki je štela več tisoč mož, je poizkusila mejo prekoračiti, a je bila vržena nazaj. Druga četa, Bolgari in Turki, je tudi poizkusila mejo prekoračiti, a so jo Grki zapodili in ubili 9 Turkov, 7 banditov je pa pobegnilo.

Oblegovalno slanje na Nizozemskem.

»Frankfurter Zeitung« poroča, da je dne 25. t. m. v Amsterdamu prvič izostala angleška pošta, ki je več tednov redno dohajala. Potnikom, ki so se iz Anglije pripeljali, je bilo prepovedano, da bi bili vzeli s seboj angleške časopise.

Nizozemska vlada je pod orožje pozvala četrti in peti letnik nizozemske mornariške milice.

»Magdeburgische Zeitung« poroča iz Amsterdam: Na Nizozemskem se je v 210 občinah proglasilo oblegovalno stanje. Prepovedal se je tudi izvoz vojnega materiala in živil. To poročilo dokazuje, kako težko da ostane Nizozemska nevtralna. Prepoved se je izdala deloma z ozirom na Angleže in ker je večina nizozemskega časopisja Belgiji preveč prijazna, vlada pa hoče ostati nevtralna in zato tudi odločno nastopa.

Osire odredbe Italijanske vlade.

Turin, 28. septembra. Italijanska vlada je izdala najstrožje odredbe, da se morajo čete mladih pristašev republikanske stranke, ki so pred kratkim časom odpotovale v Imole, Faenze in Bologne, na meji aretirati.

Angleži in Japonci.

Iz Tokia se poroča, da so Angleži v Laošang zalivu izkrcali vojake, da se udeležijo operacij proti Čingtau-u.

Pomoč angleških kolonij domovini.

Rotterdam, 25. septembra. Listi poročajo, da je angleški minister za naselbine objavil »belo listino« o vojnih donosih prekomorskih angleških naselbin v pomoč domovini. Kanadska vlada se je obvezala organizirati, oborožiti, opremiti ter poslati v Evropo popolno divizijo 23 tisoč mož. Vrh tega je stavila na razpolago vse svoje vojne ladje. Razen tega še pošljejo razne kanadske države in dežele še posebej vsaka bataljon po 1000 mož; ti bataljoni se pridružijo vladni diviziji. Skupaj bo Kanada poslala v Evropo in vzdrževala do konca vojne 32.000 mož. K temu pride še, da bo kanadska vlada darovala za razdelitev med potrebne sloye in milijon vreč moke, posamezne dežele pa ovs, premoga, sira, krompirja, raznih konzerv za živež in konjev za ježo. — Avstralija pošlje 20.000 mož pehote in topništva, 8000 mož konjenice in 8000 mož jezdečke infanterije, skupaj 36.000 mož. Tudi Av-

stralija je dala svoje vojne ladje Angliji na razpolago. — Nova Zelandija pošlje ekspedicijo 12.000 mož na Angleško, v Egipt pa 2000 urojenih Muorov, da zamenjajo tamošnje regularne čete. — Južnoafriška Zveza je dovolila, da se vse tamošnje angleške regularne čete vrnejo domov. General Botha je že odposlal močno kolono Burov in Angležev ter sestavlja sedaj večjo ekspedicijo. — Otok Nova Zemlja je poslal 500 mornarjev, ki služijo na angleških ladjah, ter pripravila rezervo, obstoječo iz 1000 mož. — O Indiji je že znano, da je poslala ekspedicijo 70.000 mož, ki se poveča na 100.000 mož. Indija pošilja v Evropo svoje najboljevoje čete.

V angleških kolonijah vre.

Poročil iz kolonij Angleži niso veseli. Položaj v Egiptu se je poostiril. Iz Aleksandrije in iz Port Saida se poroča v London, da razvija neki mohamedanski (mladoturški) odbor v celem Egiptu gibanje, ki je proti Angležem naperjeno. Mohamedanski dervishi to gibanje z vso silo podpirajo. Odbor je s Carigradom v najtesnejši zvezi. Prebivalstvo je še bolj, kakor je že bilo, ogorčeno, ker so več mohamedanskih voditeljev zaprli.

Tudi iz južne Perzije dohajajo resna poročila. Angleški zastopniki v Buširju in v Moeskatu poročajo, da se mohamedansko gibanje vedno bolj razširja in da se prireajo protiangleške demonstracije. Ustanovilo se je veliko odborov za osvoboditev od Anglije. Odbori, ki imajo veliko pristašev, zahtevajo, da naj Perzija Angležem predvsem brzojavne pogodbe odpove. Angleški zastopniki opisujejo položaj zelo črno in izjavljajo, da fanatizem prebivalstva narašča.

Egiptovski kedive ali podkralj Albas paša se je tudi zelo sprl z angleško vlado. Egiptovski podkralj se je zadnje čase v vsakem oziru pokoril Angležem, a zdaj iz Carigrada odločno protestira, ker Angleži v Egiptu mobilizirajo. Seveda se Angleži na njegove proteste ne ozirajo, ampak liki olje na ogenj vplivajo njegovi protesti na Egipčane.

Nemci eno japonsko križarko potopili.

Iz Londona se poroča, da je neka nemška križarka v Vzhodni Aziji neko japonsko torpedovko potopila.

Izgube angleške lrgovinske mornarice.

Rotterdamski listi poročajo, da je angleški pristaniški urad v Hullu naznanil, da Angleži v Severnem morju zadnji teden zopet pet manjših parnikov pogrešajo. — »Amsterdamer Telegraaf« poroča, da so Angleži, odkar so Nemci v Severnem morju položili mine, izgubili nad 25 srednjih in manjših ladij, ter nad 40 ribiških parnikov.

Vojaki molijo...

Gabriele D'Annunzio, slavni italijanski pesnik, je poslal pariškemu »Gaulois« med drugim tudi sledeče vrstice:

Predvčerajšnjim zvečer so se pred razvalinami neke cistercijske opatije, ki je svojčas gostoljubno sprejela sv. Alojzija in njegovo mater Bianco Kastiljsko, med skupino lovcev in zuavijev pripovedovali dogodki na dolgo in široko, kakor v junških pesmih, in sence naših bratov so stale za nami. Ob mraku so se napajali konji s črno vodo grajskega jezera, v katerem sta bila dva labuda — nepremična, in se je zdelo, da sta samo ona dva ohranila čistost in ves molk sveta. Slišalo se je gromenje topov proti severu v gričevju, ki ga je zavzel sovražnik; po udrth cestah so sopli železni vozovi; v zraku se je čulo ropotanje francoskega aeroplana, ki je preletel cesto v ritmu samotnega poguma; in raztrgano nebo je imelo na vzhodu barvo zaves, ki ima bledobo školjke, ki jo pokaže, ko še živa razkrije svojo rano. Ali bom kdaj pozabil to vzvišeno uro?

Poznate Longpont? Je majhno mestec med podrtim ogradjem opatijske cerkve in starimi vrati s stolpci na straneh, ki se mi zdi kakor naslikana od enega starih vaših miniaturnih slikarjev na star rokopolis. Tako mi je ljuba, da hočem to vizijo vedno ohraniti v svojem srcu, kakor nosi sv. Barbara na dlani svoje roke zvonik z zobčastimi nazidki.

Včeraj zjutraj v nedeljo sem bil pri maši-zadušnici v ozki kapeli, napravljeni v neki dvorani, ki je svojčas služila za sprehajališče benediktincev menihov.

Vojaki v rdečih oblekah so napolnili vse hrastove klopi, toda vsi niso mogli dobiti prostora v molilnici in zato so stali na pragu in v priprosti zakristiji v senci podrtin. Na velikem oltarju so se svetili relikviari in župnik je z visokim glasom naznanjal imena padlih; brala se je nato daritev Telesa in Krvi našega Gospoda in dvignilo se je petje proti somraku oken; Zbor nežnih ženskih in otroških glasov

Kolera.

KOLERA NA DUNAJU.

Dunaj, 28. septembra. (Kor. urad.) Sanitetni oddelek notranjega ministrstva objavlja: Na Dunaju sta se 27. t. m. zopet dva slučaja kolere bakteriološko dognala.

KOLERA NA OGRSKEM.

Budimpešta, 28. septembra. (Kor. ur.) Po uradnih poročilih ogrskega notranjega ministrstva se je pojavil po en slučaj kolere v Nagy Mergyeru, stolica Komorn, v Radvanju, stolica Sol in v Ubsoku, stolica Ung. V Tokodu, stolica Ostrogon, je 7 oseb 26. t. m. na kolero obolelo.

Budimpešta, 28. septembra. (Kor. ur.) Notranje ministrstvo obvešča, da so 26. t. m. na Ogrskem konstatirali 26 slučajev kolere.

Italijanski ministrski svet.

Rim, 26. septembra. Včeraj ob pol 6. uri zvečer se je vršil v palači Brase-lu ministrski svet. Zunanji minster. Di San Giuliano je še vedno bolan; zahvalil se je kolegom pismeno za čestitke, ki so mu jih poslali iz zadnjega ministrskega shoda. Prebral in odobril se je zapisnik zadnje seje. Razpravljali so o mednarodnem položaju, zlasti glede na italijansko zunanjo politiko. O tem je poročal ministrski predsednik Salandra. Prebrala so se poročila in brzojavke italijanskih zastopnikov v inozemstvu. Potem so se bavili z gospodarskimi in finančnimi vprašanji, z odredbami in stvarih zdravstva in brezposelnosti. Namesto pok. poslanca Fusinata so imenovali odvjetnika poslanca Josipa Barcati poročevalcem državnega veta.

PODALJŠAN MORATORIJ V ITALIJI.

Rim, 28. sept. (Kor. urad.) S kraljevskim dekretom se podaljša moratorij, ki poteče 30. t. m., do 31. decembra, da se polagoma uvedejo normalne plačilne razmere.

Protirusko gibanje na Kitajskem.

Bukarešt. Ruskemu zunanjemu ministrstvu poroča poslaništvo v Pe-

pojočih negotovo, katerim so se počasi pridružili hrupavi glasovi moških in izzveneli v mogočno intonacijo: »Kyrie eleison«.

Vsi vojaki v kapeli in zakristiji so peli, predno se vrnejo zopet v boj, kakor v prastari kanconeti Sencourt: »Kyrie eleison«. Tudi oni, ki so okomatali velike vprežne konje, oni, ki so sedali svoje konje, oni, ki so ugaševali ognje v bivaku in oni, ki so nakladali dolge vozove s šestimi kolesi, vsi so intonirali sveto pesem kakor sinovi Ansgarda: »Gospod — je rekel. Če me ne ustavi smrt, bom storil vse, kar hočeš.« Ko se je poslovil od Boga, je dvignil svoj prapor in odjedzil v Francijo. Oni, ki so ga čakali, so mu klicali: »Gospod, dolgo časa vas že pričakujemo.« On pa jim je odgovoril: »Potolazite se! Ne bom si prizanašal, dokler vas ne osvo-bodim.«

Zdelo se mi je, da ravno tak epičen dih sili v razkuštrane oblake proti vspetim obokom mrtve cerkve in giblje divje rože ob opornih stebrih, ki so imeli odslej nositi samo svoj lasten ponos. Videl sem, kako so se tresli duhovi v vetru v veliki prazni rozi kakor v ustih maske, ki več ne odmeva. Židovi so bili kakor bližnje grožnje; brezoblični kosi, ki so se zrušili na sredo cerkve, so se zdeli, kakor da se hočejo izpremeniti v mračne grobnice, kar se kakor na mističnem kraju v široko razprtem rožnatem okrasku upodobi podoba smrti, ne grozna žena, ampak lep moški genij. »Bogu čast in slava!« je rekel vodnik, ko je videl to, kar je iskal.

Vojaki, sklonjeni v svojih rdečih barvah kakor v lastni krvi, niso jenjali moliti. Kakor spremljajo glasovi orgelj pesem, tako se je slišalo neutolažljivo kanonado, tamzgoraj proti globokim kamnolomom, odkjer so bili najbrže vsi ti kamni zbrani v čast božjo.

Zdelo se je kakor da bi bilo od časa do časa slišati hropenje divje zveri, ki je zasledovana in jo ustavi na vznožju planine prepadi. »Bogu čast in slava« je nadaljeval in intoniral sveto pesem. Vsi so peli z njim »Kyrie eleison«. Ko je bilo petje končano, se je začela bitka; kri je skočila v oči in pót je kapljal iz čela vo-jnikov.

Pomorski boj na Baltiškem morju.

Med nemškimi in ruskimi križar-kami se je v Pras zalivu vnel boj. Med bojem je bila na obeh straneh po ena križarka poškodovana. Podrobnosti še niso znane.

Nemški zrakoplov zopet nad Parizem.

Pariz (čez Rim), 28. septembra. (Kor. urad.) Nek nemški zrakoplov, ki je izrazil jutranjo meglo, je preletel včeraj zjutraj ob 11. uri Pariz in vrgel v bližino Eifflovega stolpa več bomb. Ena teh bomb je ubila nekega starčka in ranila njegovo hčer. Sodijo, da so bile bombe določene za to, da porušijo brezžične naprave na Eifflovem stolpu.

Razna poročila.

UGODNO POROČILO CESARJA VI-LJEMA.

Dunaj, 28. septembra. Nemška ce-sarica je prejela pismo cesarja Vilje-ma z ugodnimi poročili.

ZEPPELIN NEPRESTANO NA DELU.

Ostende, 28. septembra. (Kor. urad.) Nek Zeppelin je preteklo noč zopet na-pravil polet, pa ni prišel nad mesto. Zrakoplov je letel nad Orlostom in Gen-tom, vrgel pet bomb in se obrnil ob pol 2. uri zjutraj proti Taourou v smeri proti Courtrai in Tournay ter plul nato proti vzhodu.

IZ JUŽNE AFRIKE.

London, 28. septembra. Reuterjev urad poroča: Zaliv Lüderitz so dne 19. t. m. zasedle južnoafriške čete. Nemška posadka se je dan poprej umaknila, še prej pa je razrušila železniško progo in brezžično postajo.

FRANCOSKO BRODOVJE PRED MALIM LOŠINOM.

Iz Pulja poročajo graški listi: 24. sep-tembra popoldne okoli dveh se je pojavilo francosko brodovje pred Lošinjem in je Mali Lošinj obstreljevalo. Škoda je ne-znatna.

PRISTANIŠČE SOUTHAMPTON ZA-PRTO.

London (čez Berolin), 28. septem-bra. (Kor. urad.) Angleška admiraliteta poroča, da je pristanišče Southampton za nedoločen čas za trgovske ladje za-prto.

RUSKA OKLOPNA KRIŽARICA NA-SEDLA.

Dunaj, 28. septembra. Ruska oklop-na križarica je pri Badtischbortu na-sedla.

ZASLUŽENA KAZEN.

Strassburg, 28. septembra. Škofij-sko sodišče je abbeja Wetterle črtalo iz duhovniške liste.

Dnevne novice.

+ Dan molitve dne 4. oktobra 1914.

Kn. šk. ordinariat v Ljubljani je izdal naslednjo odredbo: Vsi predprijemali predsedništvo škofovskih konferenc naročam vsem cerkvenim predstojni-kom ljubljanske škofije, naj na god na-šega presvetlega cesarja Franca Jo-žefa I., nedeljo, 4. oktobra, po jutranji božji službi izpostavijo presveto Rešnje Telo in naj bo ves dan dan molitve. Zvečer od 5. do 6. ure naj bo slovesna ura molitve z blagoslovom; potem naj se sv. Rešnje Telo shrani.

— Slovenka — profesorica. Naslov »profesorice« je podeljen dr. Ani Ogrinčevi na javni posebni ženski gimnaziji društva za širjenje ženske naobrazbe na Dunaju.

— Ponesrečen avtomobil. Avtomo-bil Zelezniki—Škofja Loka, ki je vozil včeraj popoldne okrog pol dveh v Ljub-ljano, se je kake pol ure od Loke raz-bil. Utrgala se je veriga na nekem klancu in avtomobil je z vso silo str-bunknil nizdol. V njem se je peljalo sed-em oseb, ki so vse več ali manj poško-dovane.

+ V poročilu o ranjenih in bolnikih št. 14 se nahajajo med drugimi tudi sledeči: Poročnik Likar Anton, 79. peš-polk, iz Idrije, bolan, v Zagrebu; stot-nik Obereigner Henrik, 18. pešpolk, ran-jen, na Dunaju; Druks Janez, 4. dom-polk, iz Šoštanj, ranjen, v Miškolcu; Enčimier Janez, 27. domobr. polk, iz okraja Krško, ranjen, v Miškolcu; Ilinčič Matija, 27. domobr. polk, iz Tol-mina, ranjen, v Miskolcu; Kapun Kon-rad, 4. domobr. polk, iz Leitersberga, ranjen v Miskolcu; Kaus Andrej, 97. pešpolk, iz Tolmina, ranjen, v Miskol-czu; Keržan Janez, 87. pešpolk, iz Glo-bokega, bolan, v Zagrebu; Klajnček Anton, 4. domobr. polk, iz Sv. Lovren-ca pri Ptuj, ranjen, v Miskolcu; Ko-delja Jožef, 27. domobr. polk, iz Loža, ranjen, v Miskolcu; Koder Anton, 8. poljski topniški polk, iz Grahovega, ran-jen, v Miskolcu; Kolbesen Mihael, 27. pešpolk, iz Ljubljane, ranjen, v Mi-skolcu; Lepušič Pavel, 4. domob. polk, okraj Beljak, ranjen, v Miskolcu; Ma-nijago Anton, 27. domobr. polk, iz Go-ric, ranjen, v Miskolcu; Molc Anton, 27. domobr. polk, iz Vrhnike, ranjen v Miskolcu; Pisanec Janez, 7. poljski topniški polk, iz Sv. Eme pri Celju, ranjen, v Miskolcu; Primon Janez, 17. pešpolk, iz Zagorja, ranjen, v Miskol-czu; Prinčič Franc, 27. domobr. polk, iz okraja Gorica, bolan, v Miskolcu; Pudgar Florijan, 4. domobr. polk, iz Velikoveca, ranjen, v Jaroslavu; Rutar Anton, 27. domobr. polk, iz Tolmina, ranjen, v Miskolcu; Šinkovec Alojzij, 7. lovski bataljon, iz Zagorja, ranjen, v Miskolcu; Truden Andrej, 97. pešpolk, iz Starega trga, ranjen, v Miskolcu; Slana Anton, 87. pešpolk, iz Male Ne-delje, ranjen v Miskolcu.

Pregledovanje črnovojnikov.

V prvi polovici meseca oktobra 1914 se vrši pri vseh c. kr. domobrskih do-polnitvenih poveljstvih pred posebnimi zbiralnimi komisijami izbiranje (Muste-rung) vseh v letih 1892, 1893 in 1894 ro-jenih, črni vojski podvrženih oseb, in sicer za Kranjsko za politične okraje Radov-ljica, Kočevje, Krško, Novo mesto, Litija, Ljubljanska okolica, Kranj, Kamnik, mesto Ljubljana in Črnomelj v Ljubljani, za po-litična okraje Logatec in Postojna pa v Opčini nad Trstom.

V svrhu proste vožnje na železnici iz bivališča na kraj te zbiralne komisije in nazaj dobe dotične, črni vojski podvržene osebe pri občinskih uradi posebne črno-vojniške legitimacijski liste, in sicer oni, ki ne bivajo v domači občini, na vsak način, v domači občini bivajoči pa samo na po-sebno prošnjo.

Poslovni načrt.

Zbiralna komisija št. 1. (Ljubljana, II. mestna ljudska šola, Cojzova cesta): Iz političnega okraja Radovljica: Sod-na okraja: Kranjska gora 1. oktobra; Ra-dovljica 2. in 3. oktobra.

Iz polit. okr. Kočevje: Sodni okraji: Velike Lašče 4. oktobra; Ribnica 5. in 6. oktobra; Kočevje 6. in 7. oktobra.

Iz polit. okr. Krško: Sodni okraji: Mo-kronog 8. oktobra; Kostanjevica 9. okto-bra; Krško 10. in 11. oktobra; Rateče 11. oktobra.

Zbiralna komisija št. 2. (Ljubljana, I. mestna deška ljudska šola, Komenskega ulica):

Iz polit. okr. Rudolfovo: Sodni okraji: Trebnje 1. oktobra; Žužemberk 2. oktobra; Rudolfovo 3. in 4. oktobra.

Iz polit. okr. Litija: Sodna okraja: Li-tija 5. in 6. oktobra; Višnja gora 6. in 7. oktobra.

Iz političnega okraja Ljubljanska oko-lica: Sodna okraja: Ljubljanska okolica 8., 9. in 10. oktobra; Vrhnika 11. oktobra.

Zbiralna komisija št. 3. (Ljubljana, Mestni Dom):

Iz polit. okr. Kranj: Sodni okraji: Tr-žič 1. oktobra; Škofja Loka 2. in 3. okto-bra; Kranj 4. in 5. oktobra.

Iz polit. okr. Kamnik: Sodna okraja Kamnik 6. in 7. oktobra; Brdo 7. in 8. ok-tobra.

Za polit. okr. mesto Ljubljana: 9. in 10. oktobra.

Iz polit. okr. Črnomelj: Sodna okraja: Črnomelj 11. oktobra; Metlika 12. oktobra.

Zbiralna komisija št. 4. (C. kr. domo-brsko dopolnitveno poveljstvo Trst na Opčini):

Iz polit. okr. Logatec: Sodni okraj: Logatec 1. oktobra; Cerknica 2. oktobra; Lož 3. oktobra; Idrija 4. oktobra.

Iz polit. okr. Postojna: Sodni okraji: Senožeče 5. oktobra; Postojna 6. oktobra; Ilirska Bistrica 7. oktobra; Vipava 8. ok-tobra.

Opomba. Začetek izbiranja pri vseh štirih komisijah vsak dan ob 8. uri zjutraj.

Ljubljanske novice.

Iz Visok obisk. Prevzvišeni gospod knezoškof dr. Anton Bonaventura je počastil danes popoldne s svojim ob-iskom društveno hišo »Rdečega križa« za okrevajoče v »Ljudskemu domu«. Ogledal si je prostore namenjene za ranjence in obolele vojake, šel pri ra-njenicah od postelje do postelje ter imel za vsakega blažilne besede. Bog plačaj!

Iz Rezervni častnik Bogumil Brin-šek padel na bojišču. Z bojišča je do-šla žalostna vest, da je padel rezervni častnik Bogumil Brinšek smrtno zadet. Za vse je ta vest hud udarec, kajti kdor je ranjkega poznal, je ve-del, da je bil pokojnik blaga neprecen-ljiva duša. Vedeli so ga ceniti posebno tovariši, ki so z njim tvorili klub »Dren« in skupaj polazili na nešteto naših krasnih gora in preiskali pod-zemski svet čudovite Notranjske in Do-lenske. Kjer je veljalo tvegati za to-variše in znanost življenje, je bil prvi zraven in kadar so po težavnem pod-zemskem delu odreveneli trudni udje, bil je najljubeznivejši družabnik. Mar-sikdo je užival njegove umotvore: bil je, drzmem se trditi, najboljši slovenski amaterfotograf. Svoji umetnosti, za katere je motive iskal le v planinah in odzemskih jamah, je žrtvoval vse. S svojimi slikami je krasil »Planinski Vestnik« in planinske kočje in tudi marsikateri navdušen planinec je okra-sil svoje stanovanje z njegovimi umo-tvori. Nenadomestljiv bo starišem, a nenadomestljiv tudi tovarišem. — O njegovi smrti je znano to: Padel je v boju s Srbi. Krogla ga je zadela v sr-ce, nakar je živel še pet minut in mrt-vega so pokopali na bojnem polju z vo-jaki častmi. Žalostno vest je njegov stotnik naznanil starišem in tovarišem. Naj mu bo lahka tuja zemljica!

Iz Kap zadela je v soboto zvečer ob pol 6. uri v tivolskih nasadih umirov-ljenega sprevodnika vdovelega Fra-na Fajdiga, roj. 1811 v Zaklancu ter stanujočega na Marije Terezije cesti št. 16. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

Iz Ljubljancev in tudi Gorenj-cem krog Kranja znani stotnik Klei-noscheg, ki je poročen s hčerko iz znane ljubljanske Rechrejeve rodbine, je bil v bojih s Srbi ranjen na roki. Med obvezovanjem je priletel šrapnel, ki ga je ranil na prsih. Medtem pa ga je zajelo srbsko vojaštvo in se nahaja sedaj v srbskem vjetništvu. Po preme-stitvi iz Ljubljane se je nastanil gospod stotnik z rodbino v Gradcu. Prihajal je na z družino čez poletje na letovišče v Prevolje pri Kranju.

Zahvala.

Za vse blage dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom nenadomestne izgube našega iskre-noljubljenega soproga, očeta, brata, svaka in strica, gospoda

Ivana Okorna

mestnega učitelja

izrekamo vsem našo najiskrenejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo go-spodom učiteljem, gospodom pev-cem za ganljive žalostinke, vsem darovalcem krasnih vencev na krsto pokojnikovo, kakor tudi vsem osta-lim prijateljem in znancem, ki so blagega pokojnika v tako obilnem številu spremili k večnemu počitku.

V Ljubljani, 28. septembra 1914.

2842 Žalujoči ostali.

Išče se v vseh strokah trgovine z mešanim blagom dobro izurjena

trgovska sotrudnica

Naslov pove uprava lista pod št. 2826. (Znamka za odgovor!)

2843 Dobro izurjen

čevljarski pomočnik

se takoj sprejme pri: IVAN KOVAČ, čevlj. mojst., Ljubljana, Poljanska c. 51.

1 ali 2 učenca

za svečarsko in lektarsko obrt sprejme

Oroslav Dolenc

Ljubljana, Wolfova ulica št. 10.

S potrjim srcem naznanjamo žalostno vest, da je gospod

Anton Trobej

absolviran jurist in c. in kr. praporščak v rezervi pešpolka št. 97

dne 22. septembra 1914 za ranami, dobljenimi v boju v Galiciji, previden s sv. zakramenti, v bolnici Rdeč. Križa na Dunaju preminul. — Zemeljski ostanki dragega pokoj-nika so se prepeljali v Gornji grad, kjer se je vršil pogreb v soboto 26. septembra 1914.

Žalujoči ostali.

2840 (Mesto posebnega oznanila.)

Velika zaloga žalnih klobukov

Naznanjam cenjenim damam tu in na deželi

otvoritev filijalke

Dvorski trg št. 1

modne trgovine s klobuki za dame in deklice, kakor tudi za čepice in druge v mojo obrt spadajoče stvari.

Ana Stuchly-Maschke

2813 1 glavna trgovina Židovska ulica št. 3.

Cene znano nizke

Kako se upravljajo v vojski zasedena ozemlja.

Belgijo upravlja Nemčija. V Lüttichu je sedež nemškega generalnega guvernerja, ki so mu pridržani v pomoč visoki pruski uradniki. Popolnoma neomejeno seveda nemška vlada zasedenega ozemlja ne more upravljati. Moderno mednarodno pravo se je namreč tako razvilo, da obstoja gotovo pravno razmerje med osvojevalno armado in prebivalci. Če se sovražnikovo ozemlje zasede, še ni osvojeno. Pravica prvotne državne oblasti se le toliko časa odpravi, dokler jo odstrani močnejša sila. Osvojevalci nadomeščajo marveč gotovo dobo pravo vlado, dokler posestnih vprašanj mir ne reši. Dežele se morajo upravljati po obstoječih postavah in predpisih. Prebivalci zasedene dežele so dolžni, nove uradnike ravno tako ubogati, kakor so prej uradnike lastne vlade. Nepokorščina proti ukazom osvoboditelja se zato ne more opravičiti z ukazi starega vladarja, kajen je tudi vsak poizkus, postopati sporazumno s staro vlado. Nova uprava pa ne sme ničesar zahtevati, kar bi se lahko smatralo za zločin proti stari domovini. Meščansko in kazensko sodstvo se nadaljuje, če ga ni nadomestilo vojno pravo in vojno sodišče. Nova vlada lahko odstavi uradnike in jih nastavi, prejšnje državne uslužbenke lahko zapriše, da bodo svoje službene dolžnosti vestno izpolnjevali. Tudi sodnijski uradniki se lahko odstavijo, če se upirajo ukazom nove vlade. Tak slučaj bi se bil l. 1870. kmalu pripetil na Lotrinškem. Nemška uprava je namreč zahtevala, naj se pravosodje vrši še naprej v imenu francoskega cesarja; sodišča so pa hotela soditi v imenu republike, ko je bila proglašena. Sodišča niso več priznavala francoskega cesarja, nemške oblasti pa še niso priznavale republike in sodišča so v škodo prebivalstva svoje delovanje ustavila.

Osvoboditelji prevzamejo seveda tudi finančno upravo; davke pobirajo v navadni višini in jih poljubno v obliki vojnega davka lahko tudi povišajo, kar se je zdaj tudi v Belgiji zgodilo. Temelji državnega premoženja v zasedenem ozemlju morajo ostati nedotaknjeni; posestev, gozdov, javnih poslopij se sme sovražnik prosto posluževati, jih dati v najem, a prodati jih ne sme. Vse prebitke sme sovražnik porabiti zase, zarubiti in prosto sme razpolagati z vsemi uredbami osvojene dežele, z železnico, z brzojavom, z telefonom; ali preidejo te stvari tudi v njegovo last, je v mednarodnem pravu še sporno. V haški konferenci l. 1899. so izjavili, da spada vojni material neločeno k železnici kot celota; zato so tudi Nemci l. 1870/71. osvojeni vojni material francoskih železnic Francozom po končani vojski vrnili.

»Dom in Svet«, posamezne preostale številke po znižani ceni 15 vin. za številko so na razpolago samo še od

letnikov 1906 do 1913 v »Katoliški Bukvarni«, medtem ko so posamezne številke starejših letnikov pošle. Pri nekaterih letnikih manjka samo po ena številka do popolnosti. Popolni letniki se pa dobe samo po navadni prodajni ceni, ki znaša 10 K za letnik.

Naročajte „Slovenca“!

Iščem zanesljivega delavca

kateri se spozna tudi v mlinarskem obratu. Ponudbe pod M. J. na upravo lista. 2830 3

KUČ

zdravniško priporočeno kritvoreče vino daje moč in zdravje.

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po pošt-nem povzetju K 4-80. Edina zaloga

Br. Novaković

veletrgovina vina, vermoutha, Marsale, Malage, konjaka, žganja itd.

Ljubljana. 2631

Trgovski pomočnik

išče službe v kakem večjem kraju na deželi. Vstop takoj. Naslov: „Trgovski pomočnik — 2833“ pri upravi „Slovenca“.

Iščem zanesljivega, vojaščine prostega

strojnika

kateri se spozna tudi pri električni razsvetljavi in akumulatorjih. Ponudbe pod M. J. na upravo lista. 2831 3

Trgovski učenec

se sprejme v trgovini z mešaním blagom Josip Divjak, Ribnica. 2838

SUHE GOBE

kupuje vedno in v vsaki množini, kakor tudi vse deželne pridelke ter plačuje najdražje trg. firma J. Rušlan, Kranj, Gorenjsko.

Mandelje

more dobaviti, letošnje, sortirano, čisto blago, dalje

dalmatinska vina

od vinogradnikov. Ponudbe naj se zahtevajo od

Poljedelske poslovalnice

Deželnega gospod. oštara kraljevine Dalmacije v Zadru. 2835 3

A. & E. Skaberné, Ljubljana, Mestni trg 10

Specialna trgovina za pletenine in trikotažo. 395

Velika zaloga različnega perila za vojake iz čiste volne in velblodje dlake in sicer: snežne kučme, sviterji, telovniki, triko-jopice, srajce, in spodnje hlače, nogavice, sliperji, dokolenice, rokavice, različni ščitniki za vrat, prsa, kolena itd.

Odeje iz velblodje dlake. Tetra perilo. Spalne vreče. Plašči in predpasniki za strežnice rdečega križa. Volna za plesti.

Stanovanje.

Na Slovenskem trgu št. 8. se odda stanovanje v prvem nadstropju s 4 sobami in pritliklinami za november. Pripravno je za pisarno. Več se izve pri hišniku. 2602

Lepi stanovanji

z dvema sobama, predsoho, kuhinjo ter pritliklinami in vporabo vrta, se odda za novembrov termin v SPODNJI ŠIŠKI Kolodvorska cesta št. 181. Natančneje se izve ravnotam. 2822

Ivan Gržinič, trgovec, p. Roč-Istra, Hum priporoča svojo veliko zalogo

vina in brinja.

Vzorci na zahtevo franko. Cena po dogovoru. 2773

Brezplačno

naučim vsakega fotografirati, kdor kupi pri meni (2066)

fotografični aparat.

Foto-manufaktura in drogerija

„ADRIJA“

zaloga fotografičnih aparatov in potrebščin

LJUBLJANA Selenburgova ul. 5.

Prvi slov. pogrebni zavod v Ljubljani

Prešernova ulica št. 44

prireja

pogrebe

v Ljubljani in na deželi, od najpreprostejše do najelegantnejše vrste, v odprtih kakor tudi s kristalom zaprtih vozovih. — Ima bogato zalogo

vseh potrebščin za mrliča

kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene krste, čevlje, vence, umetne cvetlice, kovine, porcelana in perl.

Zahteva naj vsakdo o potrebi cenik in prepričal se bo, da so cene znatno nižje kakor drugod. — Ceniki so franko in zastoj na razpolago.

Posebno se tudi priporoča onim sorodnikom na deželi, ki imajo svojce v deželni bolnici. Te pogrebe oskrbuje po izredno nizkih cenah. — Za slučaj potrebe se vljudno priporoča

Josip Turk.

2816

Najnižje cene!

Najnižje cene!